

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר

ויקחו לי תרומה – ה'תשל"ה

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור ליום ההילולא כ"ב שבט, ה'תשע"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה

שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל

פתח דבר

בקשר עם יום ההילולא כ"ב שבט הבעל"ט — הננו מוציאים לאור, מאמר ויקחו לי תרומה גו' (בהוצאה חדשה ומתוקנת), שנאמר בהתוועדות אור ליום ד' פ' תרומה, א' דר"ח אדר ה'תשל"ה*, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מ"אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעור "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום ההילולא כ"ב שבט, ה'תשע"ה,
שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל
ברוקלין, נ"י.

(* לפני ארבעים שנה.)

©

Published and Copyright 2014 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5775 • 2015

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

תוכן המאמר

תרומה ג"פ – כיון שבג' תרומות הכתוב מדבר: תרומת אדנים, תרומת שקלים (לצורך הקרבנות) ותרומת המשכן, שהם כנגד ג' העמודים תורה עבודה (קרבנות, תפלה) וגמילות חסדים (כללות כל המצוות). וזהו שתרומת המשכן רומזת על הגליות (זהב כנגד מלכות בבל וכו') – כיון שתרומת המשכן היא כנגד מעשה המצוות שנתלבשו בדברים גשמיים שבעולם, ובענין הגלות מודגשת יותר גשמיות העולם, שבה צריך לפעול דירה לו ית' בתחתונים (ס"א"ב).

ובפרטיות: „ויקחו לי תרומה” – תורה (תרומה – תורה מ', וב' הפירושים, לשון הרמה – לימוד התורה לשם התורה, שמחבר אורייתא בקוב"ה, ולשון הפרשה – התחלת הלימוד אדעתא דנפשי), המשכה מלמעלה למטה, „אותי אתם לוקחים”, „לי”, ובאופן שנמשך גם למטה, שגם שם „אינו זו לעולם”; „מאת כל איש אשר ידבנו לבו” – עבודה שבלב זו תפלה, שפועלת גם על נה"ב שיהי' כולו („כל איש”); ו„תקחו את תרומתי” – קיום המצוות בדברים גשמיים בעוה"ז התחתון, ועד בזמן הגלות (ס"ג"ה).

ואף שהעבודה דקיום המצוות בדברים גשמיים היא ירידה לדרגא היותר תחתונה – הרי דוקא בהתחנות ביותר בא הגבוה ביותר. ולכן דוקא בתרומת המשכן מודגש מספר י"ג – כנגד י"ג תיקוני דיקנא שלמעלה מסדר השתלשלות. וזהו גם הענין דמעשה גדול לעתיד לבוא, וכמו שהמקדש שלמעלה מהמשכן הי' מדומם דוקא. ולכן נתפרשה בכתוב תרומת המשכן דוקא – כיון שע"י מעשה המצוות נשלמת הכוונה דדירה בתחתונים (ס"ד"ז).

בס"ד. אור ליום ד' פ' תרומה, א' דר"ח אדר, ה'תשל"ה

(הנחה בלתי מוגה)

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי וזאת התרומה אשר תקחו מאתם¹, ומונה י"ג² דברים. וידוע הדיוק בזה³, למה נאמר לשון תרומה ג"פ, דלכאורה הול"ל ויקחו לי תרומה מאת כל איש (ולמנות י"ג הדברים). ואיתא על זה בירושלמי⁴ (והביאו רש"י בפירושו על התורה⁵), בג' תרומות הכתוב מדבר (ולכן נאמר ג"פ תרומה, לרמז על ג' התרומות), ויקחו לי תרומה וגו' זו תרומת אדנים, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי זו תרומת שקלים (שמהם קנו קרבנות צבור. ואף שממנה לקחו גם עבור בדיק הבית, כדאיתא בירושלמי⁶, מ"מ, עיקר הענין דתרומת השקלים הוא עבור קרבנות ציבור⁷, כמובא גם בפרש"י על התורה⁸), וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זו תרומת המשכן (שממנה נבנה המשכן. וזהו שאמרו⁹ שנימנו כאן י"ג דברים, אף שלכאורה יש כאן ט"ו דברים¹⁰, כיון שבחשבון זה נכללים רק הדברים שמהם נבנה המשכן, משא"כ שמן למאור ובשמים לשמן המשחה שהם ע"ד הקרבנות¹¹). והיינו, שאע"פ שבפשטות הכתוב מדובר רק אודות י"ג הדברים שנתנו לתרומת המשכן, מ"מ, נרמזו בזה גם עוד ב' תרומות, וביחד הם ג' תרומות. אך עדיין צריך להבין, דמאחר שהכתוב רוצה להזכיר כל ג' התרומות, מדוע נאמר בפרטיות רק וזאת התרומה אשר תקחו מאתם (זהב וכסף וגו'), שזוהי התרומה הקשורה עם בנין המשכן. וכן יש לדייק בשינוי הלשוניות שבכתוב, שבתחילה נאמר "לי תרומה", היינו, שהקב"ה (לי) והתרומה נזכרו כל אחד בפני עצמו, ולאח"ז נאמר (מאת כל איש אשר ידבנו לבו) תקחו את תרומתי, תרומת

1) פרשתנו (תרומה) כה, ב"ג.
 2) פרש"י ודעת זקנים מבעלי התוס'
 3) פרשתנו שם, ב. תנחומא פרשתנו ה. שהש"ר
 4) פ"ד, יג. זהו פרשתנו קמת, א.
 5) בכל הבא לקמן — ראה גם לקו"ש
 6) חלק טז ע' 292 ואילך (ממאמר זה), ובהנסמן
 7) שם.
 8) שם.
 9) שם.
 10) שם.
 11) שם.

6) שקלים רפ"ד. רמב"ם הל' שקלים רפ"ד.
 7) פרשתנו שם. תשא ל, טו.
 8) ראה בחיי פרשתנו שם, ז. כלי יקר שם, ג.
 9) אוה"ת פרשתנו ע' א'שפג. ע' א'שצ. ע' א'תי. ע' א'תיד. וראה ע"ז ברע"ב וש"ך עה"ת כאן.
 10) שקלים פ"ה ה"א.
 11) פרשתנו שם.

הקב"ה, ולאח"ז נאמר וזאת התרומה אשר תקחו מאתם, ובגלוי לא נאמר תיבת לי, וגם לא נאמר תרומתי. גם צריך להבין¹⁰ מה שמצינו דבר פלא במדרש¹¹ על הפסוק וזאת התרומה אשר תקחו גו' זהב וכסף ונחושת, זהב כנגד מלכות בבל (רישא דדהבא¹²), ועד"ז שאר הענינים שרומזים על הגליות שלאח"ז, דלכאורה אינו מובן מהו הקשר והשייכות של הגליות לעשיית המשכן.

(ב) **ויובן** ביאור הדברים ע"פ המבואר בדרושי חסידות מרבתינו נשיאנו¹³, שג' תרומות שאודותם הכתוב מדבר קאי בכללות על ג' הענינים דתורה תפלה ומצוות, שהם ג' העמודים דתורה עבודה (ענין הקרבנות¹⁴, תפלה¹⁵) וגמילות חסדים¹⁶ (כללות כל המצוות, כידוע שכל המצוות הם בימין, שזהו"ע מדת החסד¹⁷). ועפ"ז יובן ביאור השייכות של תרומת המשכן לענין הגליות (כיון שתרומת המשכן היא כנגד ענין המצוות, משא"כ תרומת האדנים ותרומת השקלים, שהם כנגד תורה ותפלה, כדלקמן).

והענין בזה, דהנה כללות החילוק בין תורה תפלה ומצוות הוא, שתורה היא המשכה מלמעלה למטה (דודי לי¹⁸), וכמ"ש¹⁹ הלא כה דברי כאש, והיינו, שאפילו כפי שהתורה היא למטה הרי היא דברי (של הקב"ה), שלכן, מה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אינו מקבלין טומאה²⁰. וענין העבודה, קרבנות (תפלה), הרי ענין הקרבן הוא רק אחרי שמקדישים אותו, היינו, שאין זה כפי שהעולם הוא מצד עצמו, אלא לאחרי שהעולם כבר נתעלה כו'. וכמו בתפלה, שענינה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה²¹. משא"כ ענין המצוות הרי זה דוקא בדברים הגשמיים, תפילין בקלף גשמי וציצית בצמר גשמי וכיו"ב בכל המצוות [ואף שיש גם מצוות דחובת הלבבות, הרי מבואר בכ"מ בחסידות ובפרט בדרושי רבינו נשיאנו כ"ק מו"ח אדמו"ר²², שגם אהבת ה' ויראת ה' צ"ל

10) ראה גם לקו"ת בהעלותך לה, ד.
 11) תנחומא פרשתנו ז. וראה שמו"ר
 12) ע"פ דניאל ב, לח.
 13) ראה אוה"ת פרשתנו ד"ה ויקחו לי תרומה ע' א'שנט ואילך. ע' א'תיג.
 14) רע"ב לאבות פ"א מ"ב.
 15) ראה רבינו יונה לאבות שם.
 16) אבות שם.
 17) ראה תניא אגה"ק סל"ב.
 18) שה"ש ב, טז. וראה אוה"ת פרשתנו ס"ע א'שנא. ע' א'שס.
 19) ירמי' כג, כט.
 20) ברכות כב, א.
 21) ויצא כח, יב. זהר ח"א רסו, ב. ח"ג שו, ב. תיקוני זהר תיקון מה.
 22) המשך תעריב ח"א פקי"ד. סה"מ תרצ"א ע' סב. תרצ"ז ע' 215. שם ע' 282. וש"נ.

באופן שיהי' ניכר ונרגש בכיוון או התפשטות בשר הלב, ועד"ז בנוגע להבנה והשגה שבמוח שהוא כלי השכל, שפועלת גם שינוי במוח, בהגידול או בהקמטים שנעשים בהמוח, כמבואר בכ"מ²³]. וזהו גם הטעם שדוקא המצוות הם במדידה והגבלה (כדאיתא באגה"ק²⁴), משא"כ התורה היא למעלה ממדידה והגבלה, כמ"ש²⁵ ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, ועד"ז גם תפלה (עבודה) היא למעלה ממדידה והגבלה, שהרי תפלה בתכלית השלימות היא באופן דראשו מגיע השמימה, ועד לאופן דבכל מאדך²⁶ (שבק"ש) או כעבדא קמי מרי' שבשמו"ע²⁷, שהוא היפך ממציאות העולם, אלא אדרבה, ענין הביטול, ביטול היש ועד לביטול במציאות. ורק ענין המצוות הוא במדידה והגבלה, כיון שכל ענין המצוות קשור עם מציאות העולם (דברים גשמיים) דוקא, ששם צ"ל עבודת בני" לעשות לו ית' דירה בתחתונים²⁸, בתחתון שאין תחתון למטה הימנו²⁹.

ועפ"ז יובן מאמר המדרש וזאת התרומה אשר תקחו גו' זהב וכסף ונחושת, זהב כנגד מלכות בבל וכו', כי, בענין הגלות (מלכות בבל וכו') מודגש ביותר ענין החומריות ועכ"פ ענין הגשמיות שבעולם, שבזה צ"ל עבודת האדם לעשות לו ית' דירה בתחתונים, ולכן שייך ענין זה לתרומת המשכן, שקאי על ענין המצוות, שאפילו בזמן שביהמ"ק הי' קיים הי' עיקר ענין המצוות בעינים גשמיים דוקא.

ג) ועפ"ז יובן גם שינוי הלשונות שבכתוב, שבתחילה נאמר ויקחו לי תרומה (ואח"כ נאמר תרומתי, ואח"כ נאמר וזאת התרומה גו'). ובהקדים הדיוק במ"ש ויקחו לי תרומה, דלכאורה הול"ל ויתנו לי תרומה. ואף שמבואר בתניא³⁰ (מדברי הזהר³¹) שהפי' דויקחו לי תרומה הוא כמו אותי אתם לוקחים³², הרי לכאורה ענין זה הוא לאו דוקא במצוה דתרומה, אלא בכל ענין של לימוד התורה וקיום המצוות שע"ז אותי אתם לוקחים. אך הביאור בזה, דמ"ש ויקחו לי תרומה קאי על העבודה בקו התורה³³, שהיא ההמשכה מלמעלה למטה, ולכן נאמר ויקחו, כי

23) סה"מ תרצ"א ע' קפב. תרצ"ב ע' לד. ספ"ג. במדבר"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.
 24) תרצ"ו ע' 254. וש"נ.
 25) סימן י.
 26) איוב יא, ט.
 27) ואתחנן ו, ה. וראה לקו"ת שה"ש מט, ריש ע"ב ואילך.
 28) שבת י, א.
 29) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר א'שנט ואילך.
 30) ראה אוה"ת פרשתנו ע' אישנא. ע'
 31) פ"ל, יג.
 32) ראה שמור"ר פ"ג, א. שם, ו. ויקר
 33) ראה אוה"ת פרשתנו ע' אישנא. ע'
 34) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר א'שנט ואילך.

העבודה בקו התורה היא (לא ויתנו, מלמטה למעלה, אלא אדרבה) באופן של לקיחה (ויקחו), ובאופן דויקחו ל', היינו עצמות אוא"ס³⁴ (אותי אתם לוקחים), כיון שאורייתא וקוב"ה כולא חד³⁵.

ויש להוסיף בדיוק הלשון (ויקחו) לי, ע"פ מארז"ל³⁶ כל מקום שנאמר לי אינו זו לעולם, והיינו שבחי' העצמות (לי) נמשך גם למטה מטה, עד למקום ודרגא ששם צריך לשלול שלא זו לעולם, כיון שזהו מקום ודרגא שלכאורה צ"ל שם מעמד ומצב דזו כו', ואעפ"כ, כיון שזוהי המשכת העצמות, בחי' עתיק, הרי זה נמשך עד למטה מטה, וגם בגלות מצרים (כפי שמצינו בענין קידוש חדשים, שעז"נ³⁷ החודש הזה לכם, שה"ד³⁸ יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך³⁹, שמצוה זו נאמרה לבנ"י בהיותם עדיין במצרים).

וזהו ויקחו לי תרומה, שגם העבודה דתורה נקראת בשם תרומה. והענין בזה, דהנה ידוע הרמז הכללי שבתיבת תרומה ישנם האותיות תורה מ', דקאי על התורה שניתנה לארבעים יום⁴⁰. ועוד זאת, שבתרומה יש ב' פירושים⁴¹, מלשון הרמה⁴², ומלשון הפרשה⁴³, שלכאורה הם פירושים הפכיים, כי, תרומה מלשון הרמה מורה שזהו ענין שצריך להרימו ולהגביהו כו', משא"כ תרומה מלשון הפרשה משמע שהדבר נשאר במקומו, אלא שבמקומו גופא הרי הוא באופן נעלה יותר, כיון שמפרישים אותו מענין נוסף שדומה לו כו'. ובדוגמת ענין התרומה כפשוטו, שהפרשת חטה מן הכרי יכול להיות באופן שהחטה נשארת במקומה, ואומר חטה זו לדרומה או לצפונה כו' תרומה⁴⁴, והיינו, שגם בהיותה במקומה הרי היא במעמד ומצב של הפרשה, קדושה והבדלה משאר החטים שבכרי שנמצאים בסביבתה. וב' ענינים אלו ישנם גם בתורה. דהנה, כאשר לומדים תורה כדבעי אזי מגיעים סו"ס לאופן דלימוד התורה לשמה, לשם התורה⁴⁵, והיינו⁴⁶, שמחבר אורייתא בקוב"ה

34) לשון האוה"ת פרשתנו ע' א'שפא.	ואילך. ע' א'שפד. סה"מ תש"ט ע' 151.
35) מובא בתניא פ"ד ורפכ"ג בשם הזהר.	41) ראה אוה"ת פרשתנו ס"ע א'שנה
וראה זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א.	ואילך. סה"מ תש"ט ע' 150 ואילך.
36) ויק"ר פ"ב, ב.	42) זהר פרשתנו קמז, א.
37) בא יב, ב.	43) פרש"י ריש פרשתנו (ד"ה תרומה).
38) משלי ה, יז.	44) ראה רמב"ם הל' תרומות פ"ג ה"ח.
39) שמו"ר פט"ו, כג.	45) ראה רא"ש נדרים סב, א. סה"מ
40) זהר ח"ג קעט, א. תיקוני זהר תיקון	תרנ"ט ע' רנג. וש"נ.
יו (לא, ריש ע"ב). אוה"ת פרשתנו ע' א'שמה	46) ראה גם לקו"ת שלה מז, ג.

(כדאיתא בספר הבהיר⁴⁷ ובזהר⁴⁸ ונתבאר בחסידות בכ"מ⁴⁹), שזהו ענין ההרמה שבתורה. אך ישנו גם ענין ההפרשה שבתורה⁵⁰, שזהו בתחילת הלימוד, שהלימוד הוא אדעתא דנפשי⁵¹, ועד שנעשה באופן שנקראת על שמו⁵², כמ"ש⁵³ ובתורתו יהגה, שזהו ענין שפועל בהמקום שבו נמצא גם קודם הלימוד, אלא שבמקומו עצמו הרי הוא באופן נעלה יותר. ועז"נ ויקחו לי תרומה, והיינו, שאע"פ שאין זה באופן שנקרא תרומתי בגלוי (ועאכו"כ שבתחילת העבודה אין זה בגלוי)⁵⁴, מ"מ, הרי זה באופן דויקחו לי, שממשיך בחי' לי, ובאופן שאינו זו לעולם, שהרי התורה היא נצחית, וכפי שמביא רבינו הזקן בתניא⁵⁵ ענין זה בנוגע לעבודה בפועל אצל כאו"א מישראל, אפילו בינונים, ואפילו אצל אלו שהם למטה ממדרגת הבינונים, שאצלם צריך להדגיש (באָוּאַרענען) שקרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו⁵⁶, הנה התורה היא נצחית בכל מקום ובכל זמן ובכל הדרגות שישנם אצל בני".

ד) **וממשיך** בכתוב מאת כל איש אשר ידבנו לכו תקחו את תרומתי, דמ"ש ידבנו לכו הו"ע ולעבדו בכל לבבכם⁵⁷, אי זו היא עבודה שבלב זו תפלה⁵⁸ (שהיא בדוגמת ענין הקרבנות, שזהו ענינה של תרומה הב', תרומת השקלים, שממנה קנו קרבנות ציבור). וזהו גם מ"ש מאת כל איש, כפי שמביא הצ"צ באוה"ת⁵⁹ תורת הרב המגיד⁶⁰ שפירוש כל איש הוא שכולו איש, והיינו, שאע"פ שקודם התפלה הנה חלק שבו הוא נפש האלקית וחלק שבו הוא נפש הבהמית, שנקראת בשם בהמה לפי שרוח הבהמה היורדת היא למטה⁶¹, הרי המטרה של עבודת התפלה היא לפעול הענין דכל איש, שיהי' כולו איש (שגם נה"ב תהי' נכללת בבחי' אדם), שזה נעשה ע"י הענין דידיבנו לכו. ומסיים תקחו את תרומתי, שגם בענין זה ישנם ב' הפירושים דהרמה והפרשה, כמו בעבודה

47) "אָפּגעטראָגן" מהאדם הלומד; האדם אינו בערך כלל שבחי' "לי" יאיר בו בגילוי.
55) רפי"ו.
56) נצבים ל, יד.
57) עקב יא, יג.
58) תענית ב, סע"א. וראה רמב"ם ריש הלי' תפלה.
59) פרשתנו ע' אישג.
60) אור תורה להה"מ סימן קא.
61) קהלת ג, כא.

47) סימן קצו.
48) ח"ג רכב, ב.
49) לקו"ת שלח שם. נא, א. אוה"ת נ"ך
ח"ב ע' תתקיד. ובכ"מ.
50) ראה גם אוה"ת פרשתנו ע' אישם ואילך. ע' אישצט.
51) ראה פסחים סח, ב.
52) ע"ז יט, א.
53) תהלים א, ב.
54) ראה לקו"ש שם ע' 296, שהמשכת העצמות שבתורה נשארת כאילו מובדלת

שבקו התורה (כמבואר בהדרושים⁶²), אלא שזהו באופן דתרומתי, שהאור האלקי מאיר בו בגילוי.

ה) **וממשיך** בכתוב, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחושת וגו', כל י"ג הדברים שמהם נעשה המשכן (וכאמור לעיל (ס"א) שבחשבון זה לא נכללים שני הדברים הקשורים עם עבודת הקרבנות, ששייכים בעיקר לענין דידבנו לבו), שענין זה קשור עם כללות העבודה דקיום המצוות בדברים גשמיים דוקא, בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו. והיינו, שאין זה כמו ענין לימוד התורה שישנו גם בג"ע⁶³, ועאכור"כ עבודת התפלה, שעז"נ⁶⁴ חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, ואין עמידה אלא תפלה⁶⁵, כפי שהי' קודם ירידת הנשמה למטה⁶⁶ (ועד"ז לאחרי צאתה מהגוף), ואדרבה, עיקר הענין דאמירת שירה, שזהו ענינה של עבודת התפלה, הרי זה עבודת המלאכים, משא"כ ענין המצוות הוא דוקא בעולם התחתון שאין תחתון למטה ממנו, ועד כפי שהוא בזמן הגלות (כנ"ל מדברי המדרש זהב כנגד מלכות בבל וכו'), ככל המדריגות שבענין הגלות, החל מכללות הענין דירידת הנשמה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא⁶⁷, שגם זה נקרא כבר ענין של גלות, ולאח"ז ישנו ענין הגלות כפי שהוא לאחרי חטא עה"ד (כולל גם כפי שהוא בשורש הענינים, מיעוט הירח, ולפנ"ז ענין שבה"כ דתהו⁶⁸), כמבואר בארוכה באגה"ק⁶⁹, ועד כפי שענין הגלות הוא משחרב בית המקדש.

ו) **אמנם** אע"פ שענין וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחושת וגו', שקאי על העבודה בענין המצוות, הוא באופן של ירידה לדרגא היותר תחתונה, ולכאורה הענין הכי נעלה הו"ע ויקחו לי תרומה שנעשה ע"י העבודה דתורה, ועד"ז יש מעלה יתירה בענין דתרומתי שבעבודת התפלה שעל ידה עולה האדם עד למעלה ממדידה והגבלה, למעלה אפילו מדבר הוי' שבתורה שנקראת על שמו של האדם (שלכן נאמר כאן וזאת התרומה סתם, ולא תרומתי, או לי תרומה), מ"מ, הרי ידוע שכל הענינים של ירידה הם צורך עלי'. וע"ד המבואר בהמשך

62 ראה סה"מ הי"ש ע' 13. תש"ח ע'

62 ראה אוה"ת פרשתנו ע' אישפר.

211. ובכ"מ.

63 ראה תניא פמ"א (נח, סע"א).

67 ע"פ חגיגה ה, ב.

64 מלכים"א יז, א (וראה לקו"ש חכ"ה

68 ראה ד"ה על כן יאמרו המושלים

ע' 147 הערה 53. וש"נ).

תרצ"א פ"ב (סה"מ תרצ"א ע' שיט ואילך).

65 ברכות ו, ב.

69 סכ"ה (קמ, א).

מאמרי ההילולא⁷⁰ שדוקא בתחתון שהוא תחתון ביותר בא הגבוה גבוה ביותר, ואדרבה, היותו תחתון ביותר מוכיח ששרשו גבוה גבוה ביותר. ולכן הנה דוקא בתרומת המשכן מודגש מספר י"ג [י"ג דברים, אף שיש מקום למנות ט"ו דברים (כנ"ל), וגם יש מקום למנות י"א דברים, לפי שג' המינים תכלת ארגמן ותולעת שני נחשבים לאחד (כדעה אחת במדרש⁷¹)], ומבואר בזה⁷² שי"ג הדברים הם כנגד י"ג תקוני דיקנא, שכללותם הם למעלה מהשתלשלות. וכמבואר גם בהמשך עת"ר⁷³ שי"ג הדברים הם כנגד עשר ספירות (שכוללים כל סדר ההשתלשלות) וג' ראשי ראשים (שהם למעלה מהשתלשלות), שדוגמתם בעולמות הוא העולמות שלמטה מאצילות, אצילות, ועולמות א"ס שלמעלה מאצילות. ועילוי זה הוא דוקא בתרומת המשכן שכנגד ענין המצוות, בגלל שהמצוות הם בגשמיות, בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו.

וזהו גם מה שלעתיד לבוא יהי מעשה גדול⁷⁴, שזהו מצד המעלה שיש דוקא בתחתון שאין תחתון למטה הימנו. ובדוגמת המעלה דשבת יהודה ומשיח בן דוד לגבי שבט יוסף ומשיח בן יוסף⁷⁵, ובדוגמת מעלת המקדש לגבי המשכן [שהרי אע"פ שמ"ש⁷⁶ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כולל את כל הענינים, החל מהמשכן דמשה, משכן שילה ובית המקדש, דמשכן איקרי מקדש ומקדש איקרי משכן⁷⁷, מ"מ, השלימות בזה באופן שבאתם אל המנוחה ואל הנחלה⁷⁸ היא בביהמ"ק דוקא], שהי מדומם דוקא (ולא כמו המשכן שהי מצומח, וכמ"ש⁷⁹ קורות בתינו ארוים), כמבואר בהדרושים⁸⁰.

(ז) **וזהו** הטעם שבפרטיות ובגלוי נתפרש בכתוב רק ענין תרומת המשכן (וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחושת וגו', כל י"ג הדברים), ורק בכללות וברמז נכלל בזה גם אודות תרומת האדנים ותרומת השקלים, כי, תכלית המכוון בכללות ענין התרומה הוא

70 ד"ה באתי לגני ה' שי"ת פרק יב ואילך.
71 ברייתא דמ"ט מדות. הובא בילקוט שמעוני פקודי רמז תכד.
72 אוה"ת פרשתנו ע' א' שפג.
73 סד"ה וזאת התרומה (סה"מ עת"ר ס"ע ריג ואילך).
74 אוה"ת שבעה ע"ה 80. לקו"ש חכ"ה ע' 263. וש"נ.
75 ראה גם אוה"ת וישלח ח"ה תתפב, סע"ב.
76 תרומה כה, ח.
77 עירובין ב, א.
78 פ' ראה יב, ט.
79 שה"ש א, יז. וראה פרש"י תרומה כו, טו.
80 תו"א, תו"ח ואוה"ת ר"פ ויגש.

(מ"ש בסיום הענין⁷⁶) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וענין זה נעשה בעיקר ע"י מעשה המצוות, שזוהי הפעולה בתחתון שאין תחתון למטה הימנו, לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

ח) **וכל** זה שייך לר"ח אדר, כי, באחד באדר משמיעין על השקלים⁸¹, שקאי בפשטות על השקלים שמהם קנו קרבנות ציבור (התרומה האמצעית), אבל בזה נכללים גם תרומת האדנים ותרומת המשכן, שהרי בכדי שיוכלו להקריב קרבנות הציבור, צריך להיות תחילה ענין האדנים, שהם היסוד של כל הענינים⁸², וכן כללות בנין המשכן (ועד"ז מקדש דאיברי משכן), שרק אז יכול להיות ענין הקרבנות בשלימות (משא"כ כשמקריבים קרבן בבמה גדולה ובמה קטנה⁸³). ואף שע"פ הביאור בנגלה הרי זה קשור עם אחד בניסן [שבניסן נגאלו ובו עתידין להגאל⁸⁴], שאז מתחילים להקריב מהתרומה החדשה, כפי שלמדים ממ"ש⁸⁵ זאת עולת חדש בחדשו, אמרה תורה חדש והבא קרבן מתרומה חדשה, ולכן קדמינן וקרינן באחד באדר (שלשים יום לפני"ז) כי היכי דליתו שקלים למקדש⁸⁶, מ"מ, כאשר באחד באדר משמיעין (ומכריזין) על השקלים, הרי זה כבר התחלת הענין כפי שבא בדיבור, ועי"ז נמשך אח"כ במעשה בפועל, כפי שיהי' בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש, ע"י משיח צדקנו, שיבנה בית המקדש במקומו⁸⁷, ושם נעשה לפניך כו' כמצות רצונך⁸⁸, בעגלא דידן.

86) מגילה כט, ב. ירושלמי שקלים שם.

87) רמב"ם הל' מלכים ספי"א.

88) בתפלת המוספין. וראה תו"ח ר"פ

ויחי. המשך וככה תרל"ז פי"ז ואילך (סה"מ

תרל"ז ח"ב ע' תכ ואילך). ועוד.

81) שקלים פ"א מ"א.

82) ראה לקו"ש ח"א ע' 164 ואילך.

83) ראה אנציק' תלמודית ערך במה.

84) ר"ה יא, א. שמו"ר פט"ו, יא.

85) פינחס כח, יד.

הוספה

בי"ה, י"ד תמוז תשי"א
ברוקלין.

ש"ב הרה"ג והרה"ח חוי"ב אי"א נוי"מ וכו'
מהור"ר ישעי' הלוי שי

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מז' תמוז, ובטח בינתים הגיע לידו הקונטרס ליבי ויג'
תמוז עם מכתב הכללי השייך אליו.

א) מה שהעיר בזח"ג דק"ח ע"א, דמשמע שם בזהר דעבד עברי יוצא
בשמיטה, ולכאורה הרי אין הדין כן: — יעוין במק"מ שם וז"ל, בשביעית שלו
כו' אבל אין פ"י ובשביעית היא השמיטה כו' דאין עבד יוצא בשמיטה. —
ובניצוצי זהר שם מציין ג"כ לתרגום יונב"ע שמות כא', ז', ושם כב', ב.

ב) עו"ש בזהר, ת"ח עבדין פטורין מעול מלכותא דלעילא כו' ועומ"ש
וכו', וזה פלא: — יעוין שם באור החמה שכבר עמד ע"ז וכן במק"מ. ובמק"מ
פ"י שהוא ע"ד שהפועלים מקצרים בבה"מ, ובניצוצי זהר מציין לירושלמי קדושין
פ"א סה"ב, שער חדש לספר העטור הלכות תפילין [חלק] ז' (דלזהר עבדים

מצילום האגרת.

מהור"ר ישעי' הלוי: הרוויץ, וויניפּעג. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתנח,
ובהנסמן בהערות שם.

הקונטרס ליבי ויג' תמוז: קונטרס צג. נדפס לאח"ז בסה"מ תשי"א ע' 285 ואילך.

מכתב הכללי השייך אליו: אג"ק ח"ד אגרת א'פז.

א) מה שהעיר בזח"ג דק"ח ע"א .. דעבד עברי יוצא בשמיטה: לתוכן סעיף זה ראה גם לקו"ש
ח"ז ע' 447 הערה ד"ה "באפרייט .. חוב", ובארוכה — לקו"ש חכ"ב ע' 143 ואילך.

במקד"ש = במקד"ש מלך.

יונב"ע: = יונתן בן עוזיאל. — ושם: "וארום יזבון גבר ית ברת"י .. אלהן בשנין דשמיטתא
ובסימניא כו" (כא, ז); "ויזדבן ל"י בית דינא מן גניבות"י ועד שתא דשמיטתא" (כב, ב).

ב) עו"ש בזהר .. עבדין פטורין מעול מלכותא דלעילא כו': לתוכן סעיף זה ראה גם אג"ק
ח"ח אגרת ב'תיר (ס"ד), ובארוכה — לקו"ש ח"ז ע' 179 ואילך. וראה גם תו"מ התועודות
חנ"א (תשכ"ח ח"א) ע' 463 הערה 89. וש"נ.

עו"ש: = עוד שם.

ת"ח: = תא חזי.

ועומ"ש: = ועול מלכות שמים.

בבה"מ: = בברכת המזון. — ראה שו"ע אדה"ז או"ח סקצ"א. וש"נ.

לירושלמי קדושין פ"א סה"ב: ושם (הובא בלקו"ש שם הערה 28): "אוזן שמעא מהר סיני
לא יהי' לך אלקים אחרים על פני (יתרו כ, ג) ופירקה מעלי' עול מלכות שמים וקיבלה עלי'
עול בשר ודם וכו'".

שער חדש לספר העטור הלכות תפילין [חלק] ז': ושם (סק"ב) — על המובא בספר העטור

עברים פטורים מק"ש ותפילין — כמובן דעתו, אף שאין הספר תחת ידי, אם זהו סותר לעבודת אדונו), כן כבר העירו מהא דעבד עברי מותר בשפחה כנענית.

ג) בזח"ג דקיי"ז ע"ב, לצאתם מארץ מצרים כו' בחדש הראשון הוה. וזה פלא שהרי מקרא מפורש הוא: — עיי"ש במק"מ שעמד בזה, ולולא דמסתפינא הייתי אומר, שהוא ע"ד מרז"ל שנה עליו הכתוב לעכב, היינו שכפל הענינים מדגיש החדוש שבדבר, עוי"ל דמשמיענו ע"ד מה שפי' בלקו"ת ד"ה וידבר וגוי במדבר (השני סוף פרק ג'). ושני פירושים אלו יש להעמיס בתירוץ המק"מ שם.

ד) במ"ש בלקו"ת פ' אמור ל"ו סע"ב, היום בגימט' אל הוי': — הפי' הוא שתיתב יום עם הכולל בגימט' אל הוי', יעויין מאורי אור אות יו"ד סע"כ ח', הוספות לתו"א ד"ה ויקהל פ"ג, לקו"ת במדבר סוף הביאור וידבר אלקים את כל הדברים.

דברי הירושלמי ברכות פ"ג ריש ה"ג: "נשים ועבדים וקטנים פטורין מק"ש ומן התפילין... עבדים מניין שנאמר (ואתחנן ו, ד) שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד — את שאין לו ארון אלא הקב"ה יצא העבד שיש לו ארון אחר": "ואני כתבתי בחי' לברכות ד"ל דאימעיט מינה אף עבד עברי, וכדעת זוה"ק בפ' בהר ח"ג ק"ח א' יעו"ש היטב. ובה נחה שקטה תלונת המערערים על הוזה"ק בזה". וראה לקו"ש שם הערה 29.

כן כבר העירו מהא דעבד עברי מותר בשפחה כנענית: ראה ניצוצי זהר שם. לצאתם מארץ מצרים: במדבר א, א. — בזהר שם: "לצאתם מארץ מצרים — לאשתמודעא דהא כד נפקו ישראל ממצרים בחדש הראשון הוה".

מרז"ל שנה עליו הכתוב לעכב: יומא נא, ב. וש"נ.

בלקו"ת ד"ה וידבר וגו' במדבר (השני סוף פרק ג'): ג, א. — ושם (לאחר שמביא דברי זהר שלפנ"ז שם): "שהבחי' ראשונה דיצ"מ בחדש הראשון זהו בחי' סור מרע, והוא בחי' ומדרגת אתכפיא סט"א, וזהו יסוד היסודות, ואח"כ החדש השני נק' חדש זיו, דנהיר לבחי' ראשונה, היינו לבוא לבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא, שזהו ענין מדבר סיני כו'".

בתירוץ המק"מ שם: ושם: "ויש לומר שכונת הזהר לומר שמפסוק זה ידענו שיציאת מצרים היתה ע"י המלכות, כמ"ש הרב ז"ל שהבינה האירה במל', ומל' הוציאתם, ולכך אמר הכתוב בשנה השנית לצאתם מארץ, לומר שהיסוד נק' שנה שנית לגבי המל' שהיא ספי' ראשונה שהוציאתם מארץ מצרים, וז"ש בא' לחדש הב' וכו'".

בלקו"ת פ' אמור ל"ו סע"ב, היום בגימט' אל הוי': ושם (בר"ה והניף את העומר פ"ב): "וזהו פי' היום בנימ' א"ל הוי', שהוא המשכת המקיפים לעומר לבחי' המל' הנק' עומר".

מאורי אור אות יו"ד סע"ק ח': ושם: "יום עם הכולל גי' א"ל הוי"ה, כי בחי' יום הנהגת היצירה". הוספות לתו"א ד"ה ויקהל פ"ג: קיד, ב. — ושם: "והוא ג"כ שורש ענין ספירת העומר באמרו היום יום א' כו', פי' היום יום בחי' גילוי המשכת אור מלמעלמ"ט, כי יום בגימטריא אל הוי' כו' כמ"ש בפע"ח בכונות הספירות".

לקו"ת במדבר סוף הביאור וידבר אלקים את כל הדברים: יז, ג. — ושם: "וכל זה הוא סדר ההשתלשלות אבל במ"ת שעדיין לא נצטוו על המצות ה' גילוי הארת הכתר שלא כסדר המדרגות... אלא ע"י ספירת העומר... היום יום גימטרי' ז"ן, ע' בכונת בהמ"ז גבי כי הוא אל ז"ן, וגימטרי' אל הוי' ביצירה, כי ביצירה הוא שרש ומקור המדות דקליפה, וע"י התהפכות מדות דקליפה במדות דקדושה בבחי' פנימית הנה עי"ז מאליו וממילא נתגלה שער החמשים בחי' כתר".

ה) בלקו"ת בהעלותך דל"ו רע"ב, כמ"ש בקל"ת: — בהדפוסים שראיתי כתוב שם כמ"ש בלקו"ת, והפ"י הוא לקו"ת להאריז"ל.

בטח עשה התועדות בימי הגאולה יב' ויג' תמוז, וישמחני בבשו"ט מהפצת המעיינות חוצה גם במחנו הטי', כי המעיינות ניתנו לנו זה מכבר, והחוצה נמצא ג"כ בכל מקום ומקום, ובידינו תלוי ועל שכמנו הוטלה העבודה, עבודת ההפצה. ויה"ר שבמהרה בימינו ייתי מר, מלכא משיחא, בגאולה השלימה והאמיתית.

בברכה

מ. שניאורסאהן

בלקו"ת בהעלותך דל"ו רע"ב .. כמ"ש בלק"ת .. לקו"ת להאריז"ל: ראה גם אוה"ת בהעלותך ע' תכג (הגהות הצ"צ ללקו"ת הנ"ל).

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה.

לאחר זמן רב שאזלו מן השוק
ב"ה ות"ל זכינו שבימים אלו הגיעו מבית הכורך

תורת מנחם כרכים:

ג; ז; ח; ט; י; יא; יב; טו; טז; יז;
יח; כא; כב; כד; כה; כו; כט; ל

ספרי המאמרים:

תשכ"ב; תשכ"ח; תשכ"ט

בהוצאה מתוקנת

את הספרים ניתן להזמין באימייל info@lahak.org

ובחנויות הספרים קה"ת

באה"ק: 018-9606 (03) בארה"ב: 778-0226 (718)

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

החתן הרה"ת **שמואל** והכלה מרת **נחמה** שיחיו **סלונים**
לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת
י"ד שבט, ה'תשע"ה

נדפס על ידי ולזכות הוריהם
הרה"ת ר' **אהרן** וזוגתו מרת **רבקה** שיחיו **סלונים**
הרה"ת ר' **אליעזר גרשון** וזוגתו מרת **רחל** שיחיו **לזרוב**
ולזכות זקניהם

הרה"ת הרב ר' **זאב דוב** שיחי' **סלונים**
הרה"ת ר' **מנחם נחום** וזוגתו מרת **אסתר** שיחיו **שטרנברג**
הרה"ת ר' **שמעון** וזוגתו מרת **חיענא** שיחיו **לזרוב**
הרה"ת ר' **אפרים** וזוגתו מרת **חנה** שיחיו **שמוקלער**
מרת **גוטע תחי' שפירא**